
h. c. artmann versei

A KOVÁCS

1. A mester a fogóval az üllőre tartja az izzó vasat, legényének laposra kell kalapálnia. Mindketten nagyon figyelmesen dolgoznak. Nem hallják a csengést-bongást, megszokták már.
2. A mesternek felesége, a legénynek babája, a legény babájának paradicsom-madara, a mester feleségének jércéje van.
3. A mester és legénye megéheztek és megszomjaztak, leteszik a kalapácsot és fogót. Az éhség a legjobb szakács.
4. A mester felesége levest és húst főz, a legény babája sört csapol, a nap delel, a tehén bóg, a macska nyávog, a kutya ásít.
5. Deborah, Annalisa, Ebenezer, Valdemar. Valdemar a mester, Ebenezer a legény, Annalisa a babája, Deborah a feleség. Mind a négyen asztalhoz ülnek, és esznek, és isznak mértékkel.
6. Az erdőben elcseszte a flintáját a vadász, leejtette egy kemény kőre — most aztán elgörcbült a csöve. A vadász lefújja a vadászatot, a nyúl kiszökdel az erdőből a káposztásba.
7. A mester és legénye erőt gyűjtöttek, a mester pipára gyújt, a legény a babájával enyeleg. A nap lejjebb ment.
8. Ismét hangos a kovácsműhely. A lakosságnak szüksége van patkóra, szélkakasra, ablakrácsra, sírkeresztre, fejszére, ekevasra, &c, &c.

ASZTALOS

1. Az asztalos sokfiókos szekrényt készít. Az enyv és szög meghitt barátai, felhajt egy sört, és politúroz. Egyszer bemegy a konyhába, és gyufát keres.
2. A kuktában forrni kezd a víz. Az ablak alatt fagyal minden mennyiségben. Az asztalos gyaluval elsimít minden egyenetlenséget.
3. Az esküvőt a lugasban tartja, bölcsőtalpat farag, seregélydúcot tervez, nekilát az ebédlőasztallábnak.
4. Az asztagos él-hal a kékszínű lakkért. Kiegyenesít egy görbe szöget. Felesége gulyást főz, kacér szöke haja és fekete alsószoknyája van.
5. Ha elkészült egy szék, az asztalos ráül, kipróbálja, az órára pillant.
6. Január hárs, február tölgy, március platán, április fűz, május akác, június juhar, július éger, augusztus vörösfenyő, szeptember bükk, október lucfenyő, november nyír, december szil. Az asztalos törölronggyal megtörli a kezét, megsziszik egy darab szalonnát.
7. A helységbe cirkusz érkezik, az asztalosnak első hely dukál, jót kacag a bohócok tréfáin, és oldalba böki a feleségét. Dobogót csinál, amelyre ráállhat az oroszlán.
8. Vasárnap este az asztalos asztalosokkal kártyázik, nyer vagy veszít, bemond egy húszat. Tweedzakója és pátent nyakkendője van, ujjain még barnállik a politúr nyoma.

EDGAR AVAGY A FUVAROS

1. Mi lenne velünk a felséges só nélkül, mi lenne ételünkéből? E létfontosságú ásvány Núbia számos népeinél, miként arról az utazók tudósítanak, elefántcsonttal vagy arannyal vetekedett.
2. A tengerparti városban a fuvaros felesége megy kenyeret venni. Még alig pitymallik, a villák előtt rózsatövek.
3. Edgar, a fuvaros a fuvarleveleket osztályozza, az ingaórán fekete számjegyek és nehéz súlyok, május az esztendő ötödik hónapja, június a hatodik.
4. Edgar negyvennégy, felesége huszonkettő, egy északi mérföld kereken tíz kilométer, egy kerék átmérője átlagosan egy méter, egy kocsinak négy kereke van.
5. Vajas kenyeret kávéhoz esznek, a sótlan tojás megfekszi a gyomrot, a lekvár gyümölcsből készül, a heringet savanyítva vagy füstölve fogyasztják, Edgar születésnapja az idén péntekre esik: Télvíz idején majd minden fuvaros felhajt egy kupica pálinkát, hogy ne fázzon.
6. Őszi szélben a fuvarleveleket a belső zsebbe kell helyezni, ha erdön halad át az ember; kutyát visz magával a kocsin s bőséges útravalót, időről időre eszek belőle, ha nagyon esik, előveszi malaclopóját és széles karimájú kalapját.

7. Havasi kürt a hegyekben, gőzös a dombvidéken, szélmalom a síkságon vagy a tenger mellett.

8. Mikor a fuvaros felesége megjön a kenyérrel, tesz-vesz az asztalfiában, felhúzza az órát, rendet rak, megvizsgálja a nap állását.

LUDMILLA BÁRÁNYA AVAGY A PÁSZTORKODÁS

1. A tatárok egyik fejedelmét Ugetájnak hívták, fényűző sátrokban lakott — Ludmilla nyáját két hű eb őrzi, Hektornak és Minkának hívják őket.

2. Valahányszor jégeső esik a határban, egy egyszerű tehéntülköt fúznak, az állatok ezt már ismerik, és a terebélyes óriástölgyek oltalmazó lombsátrai alá vonulnak engedelmesen.

3. A juhok és bárányok nem Ludmilla tulajdonát képezik, ruha, étel és némi fizetség fejében másoknak őrzi őket. Egyszerű és derék lány.

4. Egy barika eltévedt. Ludmilla a környék legtávolabbi zugát is tűvé teszi érte. A felhőtlen égen áll a kerek nap, Ludmilla megszomjazik ebben a nyári hőségben, a legelső forráshoz megy, találkozik Erikkel, a vadással.

5. A községi előjárónak van egy eleven atlanti rozmárja, különleges jégveremben tartja, minden nyáron sok jeget használ, Ludmilla kissé tart a rozmártól a nyáj miatt.

6. Erik festett számlapú ingaórát, aranygyűrűt ajándékoz Ludmillának és egy farkasfogát, amelybe bele van vésve a neve. Vukogor hegyéről pásztorsípöt és havasi kürtöt hallani.

7. A pásztoreletben legszebb a csipkebokor virága, Ludmilla ujjára húzza az aranygyűrűt, keblébe rejti a farkasfogát, és egy ezeresztendős tölgy törzsére akasztja a cifra ingaórát.

8. Első kakasszóra felérez Erik és Ludmilla, a vadász felhúzza a csizmáját. A rögtönzött fekhely előtt egyszeriben ott terem az eltévedt barika — a hereföldön töltötte az éjszakát.

A JÓ SZAKÁCSNŐ

1. A jó szakácsnőnek akkora keble van, hogy azt már semmi se képes elrejteni, csendes óráiban sóhajtozik, és részben szomorkás, részben vidám dalokat énekel, legádázabb ellensége egy tejfehér macska, amely elvitte a háziúr sült kolbászát — hogyan simítsa el most ezt a dolgot?

2. A jó szakácsnő jó levest főz, de peccenyét sütni is jól tud, őszintén szólva aranyat ér, habár nem Annának hívják. De hogy is hívják Afrát valójában?

3. Egyáltalán nem Afrának hívják, hanem Adelaidenek, Afra antineuralgica, és a jó szakácsnő nem az, úgy reggel 6-ig fekszik a széles puha nyoszolyában, de aztán felkel, megmosakszik tetőtől talpig, és a világos konyhán terem. Az ablak alatt fűtül a sárgarigó, és ő erős reggeli kávét főz.
4. A szakácsnő nem a szárazföldre, hanem egy szigetre való, ott még élnek a szülei meg a testvérei. Gyereket még nem szeretne, de egy derék férjet, aki megállja a helyét az életben, igen.
5. Férjem! Uram! Szívem választotta! Hol maradol? Hogy kényeztetnélek, csak volna merszed. Gyere már, megtakarított pénzem se kutya! Vagy adjon fel inkább hirdetést?
6. A jó szakácsnő bekapcsolta a rádiót, *vidám reggeli muzsika*, mindjárt kész a kávé, az elvárásolt parkban felkelt a nap.
7. A jó szakácsnőt Elzának se hívják, és minden emberfia, aki azt hinné, jócskán téved. Irmachennek hívják őt, az édest, és látnátok csak kimenőnapokon — egyáltalán nem veti meg a legújabb divatot!
8. A szép porcelánban gőzölög a kávé, előre felszeletelve a kalács, ebben a házban senki se szereti az angol reggelit — se sonka, se tojás, se piritós tehát. Minden a maga becsületes módján, mint nagyapáink idejében.

EGY VÁLTÓÓR KALANDJA

1. A Union Pacific Vasúti Társ, váltóórának felelőssége nagy, óvnia kell embert és állatot, és lehetőleg kerülnie az anyagi károkat.
2. A váltóórnek van egy könyve, amelyet mindig olvas, 10 esztendeje megvan ez a könyve, de a 77. oldal után mindig előlről kezdi, a viláért se olvasná tovább. Hülyeség, dörmögi, ennek ellenére újból nekilát az 1. oldalon.
3. De többnyire kedvenc pipáját szívja, asszonya nincs, látja felragyogni az égen a vacsoracsillagot, dolgavégezni az órház mögötti csalános intim zöldjébe jár, különben koránkelő ember, és evés után rendesen felhajt egy sört.
4. Az utolsó vonat mindig 21,35-kor halad át, látja, amint az utolsó kocsit elnyeli a messzeség, a fékező intett neki, évek óta barátok, noha még nem váltottak egy szót se.
5. A váltóór egy régi ponyvát olvas, cím: *A Union Pacific Express embere*. Ma elhatározza, hogy végigolvassa a regényt, de nem nagyon bízik magában.
6. Egyszer egy idegen fékező állt az utolsó kocs peronján; kíségitő lett volna?
7. 23 tájban a váltóór szokatlan fényre lesz figyelmes, kimegy az órház elé, vonatot lát közeledni, amely nem szerepel a menetrendben, tőkéletesen hangtalanul gördül tova, az utolsó kocs peronján az egyszeri idegen áll, és szájharmonikázik.
8. A váltóór megdörzsöli a szemét, mindezt különösnek találja, hisz teljesen egyedül van, visszamegy az órházba, e rendkívüli alkalomból megiszik egy sört, és 78-tól 126-ig csirizzel összeragasztja a lapokat. Ez lesz, gondolja, a legokosabb.

A KEFEKÖTŐ

1. Egyenként a világosság felé tartja a szőrszálakat, megvizsgálja a szilárd-ságukat, megszámozza, és kellő hosszúra vágja őket, felráz egy drótkapoccsal teli dobozt, gondja van az enyvfőző üstre, megöntöz egy muskátlit, aztán munkához lát megint.
2. Nem, ő nem használ borotvapengét, és tényleg fejben tart minden számot, mindent megmér pontosan, a bonyolultabb műveleteket szótlanul végzi, józan megfontolás után vegyít hideget és forró.
3. A lány leejtett csipeszekre lel, és újból kiegyenesíti őket, néha egy milli-méter tört részéről van szó, a kefekötő megkéri a lányt, söpörje össze a hulla-déket, zárja be a feketerigóját, készítse ki ezt meg azt.
4. Ecsetek és kisebb seprők is kikerülnek a kefekötő keze alól, itt a követ-kezőre kell ügyelni: már forr az enyv, az ember elzárja a csapot, nedves ronggyal megragadja az üstöt. Ez esetben ajánlatos azbesztalátét.
5. Megemlítendők a *négy* évszak szőrszálai: tavasz 6 cm, nyár 2 cm, ősz 3 cm, tél 1,5 cm. Nyílt láng vagy túl nagy meleg lehetőleg kerülendő.
6. Monszun esetén más a helyzet, lásd Dél-India, Kelet-India, Archipe-szige-tek &c.
7. Az ilyen szőrszálak néha hosszú utat tesznek meg, a földkerekség minden táján vágják, gyűjtik és csomagolják őket. A lány felugrik az emeletre, a mester elhányta a pápaszemét.
8. Északon négyszögletes mesterséges hold fából vagy műanyagból, Délen anyakoca malacostól. Kelet és Nyugat nem jön számításba. A felforrt enyvet állandó hőmérsékleten kell tartani, a kapcsolatokkal egyetemben az a legfontosabb.

A TEAKERESKEDŐ

1. Kínától Brémáig bizony hosszú az út! Mennyi lehet az idő? Mindjárt út az óra!
2. A városra langy eső hull, az emberek nem sokat haboznak, kifeszítik az esernyőjüket, és aláállnak, üzletekbe és boltokba térnek.
3. Ötöt üt az óra. Olykor elég egy keménykalapot vagy egy citromot magunkkal vinni — és egykettőre kiderül az ég.
4. A teát hozzávalóval vagy magában isszák, a teakereskedőknek tiszta csipe-szük van, amellyel kiszedik az eltévedt levélkéket a vevők ruhájából. Van zöld és van fekete tea.
5. Eső után az esernyők ismét visszakerülnek az esernyőtokokba, a bádog igen kiválóan alkalmas doboznak, a teakereskedők nevei abc-sorrendben ta-lálhatók valamennyi telefonkönyvben.

6. Egy raglános úr megbokrosodott lovak elé veti magát bátran, nagy szerencsétlenségnek veszi ezzel elejét, a teakereskedő vevői az üvegajtó mögül mindent látnak, és tapsolnak. Ez tetszett nekik.

7. Éjjelente, mikor a teabolt zárva, az üvegtáblákon besüt a hold, és megvilágítja az ábrás dobozokat és csomagocskákat, nőtlen teakereskedők jövődű teakereskedő-feleségekkel álmodnak.

8. A tearózsák a növényvilág pagodái, az oroszok a kínaiak országát Kitájnak hívják, ha jázminnal keverjük, az sajátos ízt kölcsönöz a teának.

A VARGA

1. Szvetozár, a kézbesítő jön a réteken át, napellenzősen és egy levéllel Új-Foundlandból. Tisztességes lábbelije van.

2. A varga mára végzett, és zsolozsmázik. Imogen, a legkisebb lánya egy puha ronggyal a sárgarezet fényesíti. Lucretia előkelő római nő volt.

3. Némelyeknek vörösbeggel teli erdejük — a vargának árja, harapó- és csípőfogója, méhviasza, kalapácsa, bőrverője, szorítóvasa, kaptafája, borszeszlámpája, cifrázókereke és más egyebe van.

4. A ház büszkesége egy kék lámpaernyő, kellemes fényt áraszt a szobában. Ezenkívül fehérre vannak meszelve a falak, az esteli órák nyugalmasak, a vízcsapokat gondosan elzárták, kard a sezlön felett.

5. A kézbesítő ma későn jön, a vargához külön. Gyors szokellésekkel közeledik feléje. Mindazonáltal egy húsvéti üdvözlőlapot hoz.

6. A varga felesége esztendeje és napja megszökött, azóta a lány vezeti a háztartást. A vargának van egy testvére Amerikában.

7. Mikor a varga reggel dologhoz lát, legelőször is beáztatja a bőrt, aztán megissza a kávéját, és a tenyerébe pök. Mucius Scaevola előkelő családból származó római ifjú volt.

8. A varga szökött feleségét Hermionenek hívták, a krasznnojarszki terület Szibériában fekszik, Imogen törpepapagáját Roaldnak hívják, a varga Amundsenről nevezte el.

ULRICH, A VÍG KEDELYŰ MÉSZÁROS

1. Egy rendes húsétel valami remek dolog, le a kalappal a főzelék előtt, de egy szelet főtt marhahús korona a spenótra, okvetlenül maradnak kell lennünk ahhoz, hogy ezt a felismerést ostobán lagadjuk.

2. Egy rakomány szarvasmarhát terelnek ki a pályaudvarról, irány a zöld nagyvilág, mondja a vezérmarha, és a csorda poroszkálva megy utána.

3. A konkurrensem a szomszéd utcából, mondja a mészáros, majd kizárólag bikahezen él, és mégis félügy se győzi, mint én, hát ez meg hogy lehet? Páratlan könnyedséggel szolgálom ki a vevőket, teljesítem a háziasszonyok kívánságait, mint egy szárnyas angyal, itt, kérem, nincsen várakozás, haszontalan sorbaállítás, pontban hétkor engedem le a redőnyt minden áldott nap.

4. Ulrich biztos kézzel darabolja szét a sertéslapockát, minden szem órá szegeződik, ez igen, ez érti a dolgát! köténye hófehér, egy szem vér se rajta, erre nagyon kényes — mester úr, mondja az inas, ha mindig fürge leszek, és azonfelül még töröm is magam, akkor én is olyan leszek, mint a mester úr?

5. Az asszony kocsonyát akar csinálni, az embernek estebédre, ecettel, olajjal meg apróra vágott vereshagymával. Minek vesződnél evvel, mondja a mészáros, mindenféle-fajta házi kocsonyám van a hűtőben.

6. Falvakból jö a marha, vig kedélyű mészáros általveszi (Klopstock).

7. Nincs mészáros, aki homárt ölné, effélére az nem kapható, elvégre tanult iparos, nem holmi halaskofa.

8. Ulrich jön a vécéről, utána mindig kezet mos, mert szaktudás és testi tisztaság elválaszthatatlanok az olyan mészárosnál, aki kicsit is ad magára valamit.

Oravecz Imre fordításai